

De visitatione

frequenti p̄uaricatōe iterant̄ / frequēti sententia debēt condēnari. et velut repullulātia malis radicibus germia crebrius amputari. p̄sertim p̄visitatōem que est que dam applicatio legum ad opatōem ⁊ sua viuificatō. que aliter mortue sunt vel languescunt. ¶ **D**uodecima p̄uouisio ¶ **F**iat ad extremū reductio pulcre pacis tam turpiter exulantis ad habitaculū totius ecclesie. et hoc p̄ imploratōem diuine misericordie. Per morū correctōez / qui nos sua p̄uersitate a nobis deo q̄s separāt. Per conciliū generalis (si ita visum fuerit) celebratōem in quo generales p̄ xp̄ianitatem errores passim sparsi veniret hoc generali remedio corrigendi. ¶ **P**ergebat hoc loco industriosa sedulitas / velle plura / p̄iculariaq̄ sup̄ ip̄o scismate pestifero terminando differere vt de subtractōne. de neutralitate / de beneficioz ad ordinarios reuocatōne. sed modestia repressit dicens. hic neq̄ locum esse. neq̄ tempus. iam q̄z dādus est ait multiloquio tuo finis. ¶ **P**arui modestie / et sub exhortatorio quodaz epilogo cōcludere taliter instituit. Bonus pastor vt audiuit vestra deuotio preclarissima viri patres ⁊ fratres / bonus pastor animā suam dat pro ouibz suis / dicit x̄ps pastor ille qui fecit quod docuit. Nā cepit facere / post docere / vt qui potens erat p̄ius opere / post sermone. ¶ **P**ri^o corā deo de hinc corā populo Dedit animā suāz pro ouibus suis in p̄dicatōe in opatōe in sacramentoz p̄ mortē eius viuificatōe fiat hoc similr a vobis Attendite p̄ius vob / dehinc vniuerso gregi. in q̄ posuistis spiritus sanctus regere ecclesiaz dei / quā adq̄siuit sanguine suo. Quāobrez inueniat apud vnūquēq̄ vestrū conformitē ad p̄missam triplicitatē / et sacrā euangelij lectōnez triplex conditō. Vocet vnusq̄sq̄ oues suas p̄prio noīe ⁊ hoc p̄dicatōe ⁊ familiari exhortatōe. ¶ **V**adat añ eas ⁊ hoc exēplari cōuersatōe ⁊ sollicita directōe Descēdat ⁊ adiuuet eas ⁊ hoc in sacramentoz religiosa ministratōe. Sic associabūt eū sedula turba / canes latrantes i voce p̄dicatōis Sic audient vocē eius oues. ⁊ sequēt. quia p̄cedet eas in gressibz opatōis Sic demuz cognoscat singulas ex noīe attendēs diligēt vultū pecoris in sacramentoz p̄sertim p̄fessionis exhibitiōe Sic pascet eas tripliciter Pascet verbo Pascet exemplo.

Pascet subsidio Et hoc p̄ seipm qd vtiq̄ sanctius efficaciq̄ est / vel p̄ idoneos visitatores substitutos Adiuuante deo / et oia p̄firmante / q̄ est pastor bonus ⁊ de^o benedictus In secula seculorū amen. ¶ **F**init

Incipit tractatus eiusdē Cancellarij parisiēsi. De visitatōe prelatorū vel de cura curatorum.

A laudē dei et edificatiōem populi christiani / cōpilata est hec breuis ⁊ rudis cōpilatio / tēpore quo celebrabatur Remis p̄uouiale cōcilium Anno dñi. M. cccc. viij. april collecta tā ex sermone illic habito q̄s ex scedulis ⁊ dictis varijs plimoz. ¶ **E**t in p̄mis cū institutiōes canonice / sint inefficaces ⁊ lāguide / nisi per pastore q̄ est lex viua / demādetur effectui / saluberrimū videt p̄ reformatōe mox ⁊ subditoz emēdatōe / q̄ pastor iuxta canonicas sanctōes visitet diligēt ⁊ crebro suū gregē / aut p̄ ip̄m aut p̄ vicarios doctos / hñtes plenariā ab eo p̄tatem / in negocijs p̄serti sp̄ualibz ordinādīs ⁊ expediēdis / p̄cipue circa materiā penitētie. put eis visum fuerit expedire. ⁊ cū moderato stipēdio eis ordinādo p̄ platū. Quā in re vident attendēda p̄ quadā generali re mēoratōe ea q̄ sequūt. cū additōe v̄l diminutōe fm̄ circumstātiāz occurrētū q̄litate. ⁊ cū appositōe remedioz fm̄ prudētiā visitat. ¶ **P**ri^o visitatur p̄lat^o aliqua parrochia plonatr / aduentū suū p̄nūciat per dies aliquot p̄i^o indicās p̄ scedulam vt si q̄s indigeat p̄silio vel remedio salubri p̄ facto p̄sile sue / siue incōmutatōe vtorū / siue in casibz refuatīs siue in alijs q̄buscūq̄ / sit par^o tali die. tali hora ⁊ tūc p̄fidet aduēiat Indicat p̄terea oibz parochianis cessatō ab oī ope / vt i ecclesia p̄peant ¶ **I**tē si visitator sit p̄lat^o / indicet eis vltra h̄ q̄ ad sacm̄ p̄firmatōis digne suscipiēdū se p̄parēt. ⁊ illō recipiat Qui si nō sit p̄lat^o / indicet adire eū q̄s primū p̄mode poterūt Est ei sacm̄ salubre. nec p̄tēnendū dum oportunitas se ingerit ¶ **I**tē visitator in principio sui aduētus / poterit ad pplm̄ i ecclesia p̄ sevel p̄ aliū facere p̄monitiōez breuē / p̄formit ad illa q̄ p̄tinēt in tractatulis p̄positis. p̄ eruditiōe simplicii sacerdotū ⁊ populoz / in materia p̄ceptoz ⁊ confētie ¶ **I**tē visitator poterit p̄ius si voluerit.

vel postmodum / interrogare ab illo / vel de illo qui deseruit cure parochiali / si sit curatus / vel solum vicarius mercenarius conductus. **I**tem quis est in habitu. in tonsura / in victu / in conuersatione / in eruditione. **I**tem quales redditus sunt in curis et quomodo ministrant. Quomodo ex defectu sufficientis provisionis illis qui altari deseruiunt / eueniunt mala multa. **I**tem de presbiteratus domo. ut videntibus et reparacionibus tam in ecclesia quam alibi per matricularios seu parochianos faciendum. **I**tem qualia habeat stipendia vicarij. **I**lle qui defuit / sicut tacitum est. Et fiat sufficientis provisio per principalem. siue sit ille curatus. siue collegiatus. iuxta canonicas sanctiones. Et sciatur quo privilegio gaudet curatus non residens. et si iuste. **I**tem si in parochia sit alia villa adiuncta per succursu. propter quam oporteat eum celebrare duas missas quoadquod in die. et qualiter in illis se habet. Et si in prima missa capit ablutionem quod fieri non debet. quod soluit ieiunium nature. **I**tem videatur si ille sciatur ea que spectant ad officium curati et specialiter in materia sacrorum. ubi maius est periculum. ut sciatur forma per baptismum / pro eucharistia / per absolutioem tam ab excoicatione quam a peccatis / nec non per matrimonio. et per extrema unctioem. et si nesciat doceatur. **I**tem sciatur ab eo qualiter se habeat in casibus dubijs emergentibus quomodo circa ministraciones sacrorum / ut circa celebracionem missarum dum cadit aliquid in calicem. vel dum sanguis effluit. vel dum reperitur esse vinum sine aqua in calice. vel in pipide ubi est hostia sacra. iuveniuntur ymes et cetera. **E**t si nesciat doceatur. **I**tem circa baptismum dum puer est baptisatus de obstetrice. qualiter se habeat et doceatur. **I**tem si obstetrices sciatur vera forma baptisandi in parochia sua et super hoc poterunt obstetrices interrogari et doceri / quod hec forma est / spargendo aquam super puerum. **I**ohannes vel cristina. ego rebaptisato. **I**n nomine patris et filii. et sancti spiritus. Amen. **I**tem qualiter se habeat erga infirmos visitandos in articulo mortis. et si nesciat doceatur. **I**tem si celebret semper ieiunium. hoc est quod nihil sumpsit per mediam noctem eiusdem diei. quoadquod post illam horam dormierit et ieiunium sit. quomodo non debet. **I**tem si offendit hostiam populo anquam sit consecrata. quomodo hoc fieri nunquam debet et abusus obrectus corrigatur. **I**tem si vnicuique celebraverit suspensus a iure vel ab homine / per excoicationem quod ab irregularitate inde contra

tra solus papa et summi penitentiarum / tunc absoluit et per hoc doceatur. **I**tem si celebrauerit coram excoicationis causa timoris vel favoris. vel quod nolebant recedere. et iuxta rationem siue tenorem. deest sibi consilium. **I**tem si dixerit primam antequam celebret. sicut debet fieri. nisi in die natalis domini. Et si per pollutiones nocturnas aut diurnas / statim celebret super illa re doceatur quid agendum sit. nunc propter reverentiam sacramenti. nunc propter officij sui necessitatem. **I**tem quomodo se habeat in foro penitentie erga confitentes sibi qualiter interrogat de peccatis. qualiter instruit. qualiter absoluit. qualiter remittit pro casibus reservatis. Et qui sunt casus reservati qualiter absoluit excoicatos vel participantem. qualiter iniungit penitentias. Et si absolvat eos qui nolunt habere propositum desistendi a peccatis. ut rancore furto luxuria. Quibus locis et temporibus / audit confessiones. Si per peccatis occultis / dat penitentiam publicam vel solennem / sicut faciunt stulti penitentiarum in principio quadragesime mulierculis et hominibus qui sepe nullam habent culpam aut saltem non publicam super morte puulorum suorum. et doceatur diligenter de omnibus / verbo vel scripto. **I**tem si ecclesiam suam cum sacris ornamentis et sacro crismate et fontibus per baptismum / tenear deceter et honeste et secure. **I**tem si altare suum sit integrum. si hostiam sacram mutat de mense in mensem vel crebrius / vel super his sollicito moneatur atque doceatur. **I**tem sciatur caute secretaque apud parochianos de alijs moribus suis ut si sit pater vel concubinari. si sollicitat ad malum mulieres peritentes / si per iram vel crapulam / frangit sigillum confessionis signo vel verbo. si sit laicus ad taxillos vel aliter scandalosus populo. in tabernis in iuramentis horribilibus. et cetera. Et sic admoneatur ut emendetur vel exciatur. **I**tem quos accipit adiutores in confessionibus audiendis circa pascha. Et si se fratres ingerunt eo tunc inuito / et si parochiani sui omnes seu sibi vel ordinariis ab eo representatis licet ab alijs se dicant fuisse confessos. **I**tem si per negligentiam suam aliqui sperant sine sacramentis vel pueri vel egroti. aut si mulieres habentes pueros ex concubinato / admittit solenniter ad purificacionem. quomodo hoc non debet. **I**tem qualiter denunciant festa. quomodo se fit ex cessus et laqueus apponitur si necesse est. **I**tem qualiter facit absolutioem generalem

De visitatione

in pascha. et si nescit doceatur et detur sibi forma. Item si habeat statuta synodalia. et si sciat legere ea. et si publicat ea que debent et talibus populo nunciare. et in hoc debent esse prelati paucis contenti quo ad illa que concernunt temporalitatem ecclesie. sed magis de salute provideat animarum. Item si sciat cantare et legere in missali diuine legis. et si denunciat suis parochianis et qualiter. Item si habeat in scriptis tenorem generalium preceptorum. si sciat septem peccata mortalia. et videat de doctrinali simplici. vel de tractatulis alijs ad hoc ordinatis. quoniam hec sunt magis necessaria et utilia quam sole constitutiones synodales ut dictum est.

Quod post inquisitiones de moribus curati vel sui substituti poterit fieri inquisitio ab eodem vel ab alijs probis super conditionibus parochianorum et hoc caute in generali petendo quia uicia magis regnant in parochia. et per hoc posset uisitatoꝝ sermo melius adaptari. Inquirat ergo si in parochia sint plures excommunicati. in quibus casibus. ut uisitans possit ad eorum absolutiorem procurandam melius procedere. Item si regnant ibi hereses. sortilegia et qualiter et si sint superstitiones in ligaturis scripturis et breuius appensis. si blasphemie si ysure si false mercedos. si furti si peccati contra naturam. si adulteria et similia. quod per ista. poterit uisitator predicatorem vel uisitationem suam. vel confessionem fructuosius adaptare ut dictum est. Item si parochiani bene seruent festa principalia. ueniendo ad missam. et stando per totum. uel si recedunt sumpta aqua benedicta. vel post eleuationem corporis christi. Note hic de moderatiōe qualiter fieri possit in tot festis. siue per concilium generale. siue per puincialia de consensu eiusdem concilii generalis. Et note de festo trinitatis solemnizando per papa nouiter instituit. Item si soluunt decimas. de quibus et quibus. Si ueniunt omnes ad confessionem saltem in pascha ut tactum est. et si sciant pater noster et credo. et si dicunt illa. et si non compellunt ad illa scienda et dicenda. Item si uerantur ab officarijs prelati vel alterius qualiter. super his uideat uisitator. Item si testamentorum executores faciunt. moneant et cogant. Item si fuerint inter aliquos inimicitie capitales. et sic finiant. per poterit fieri

Item si sint lites morte inter eos et quibus causis et si possent ad concordiam summarie conuocari. ut tactum est iuxta hoc moneant simpliciter querat. Item si ieiunia ecclesie obseruent. vel si irridet. Item si schole habent per uenibus. Item qualiter instruuntur pueri in parochia et alia loca uisitando siue sit in religione siue alibi. quod a pueris debet inchoari reformatio ecclesie. Et prohibeat hic nimiam familiaritatem fratrum et sororum adinuicem et cum parentibus. quod iacendo cum eis. aliquando suffocatur in corporibus. et deterius aliquando puenit in moribus. uideat igitur quod sint schole ubi non sunt. Item si morientes in puerperio aperiant. ut infans uiuam recipiat et baptisetur quam hoc expedit. sed cum cautela. Item qualiter se habent parochiani in ecclesia reuerent et ordinate et quod. et si non moneantur ipsi nec fiant ludii diabolici fatuorum. Item si fiant sermones apud eos et quomodo missi sunt. et quid dicunt super materia indulgentiarum si irrationabilia aut mendacia essent. uideant. Item si laici et mulieres intrant chororum. et si dicunt choreas in locis sacris. et si illic celebrant conuiuia. et si induunt vestes sacras. et si sic corrigant et prohibeant. Item si irreuerenter se habeant dum baptisant sui pueri et dum sunt matrimonia. vel in alijs sacris. ridendo iocando garrulando et si fiunt nuptie. cum bannis et in ecclesia parochiali. Item si infirmi prius querant medicos aliarum quam corporum. et iuxta hoc quod fieri debet moneant. Item si parochiani turbant. uel per canes uel per infantes clamantes. diuinum officium quod nequaquam ueniens est fieri. Item si diebus festiuis exercent a secularibus iusticiarijs. torture et questionibus ad mortem et si ipse diuini ne offendant ante mortem. quod omnia fieri non debent. Item si qui loquunt irreuerent de prelati et dominis et alijs scandalum procurantes non correcti. Si querunt extremam unctionem in infirmitate. Si abortiuos et excoicatos sepeliunt in cimiterio. Si exercent mercaturas in festis et locis sacris. et si exercent tunc opera uulgaria. Et si in ecclesia sint arce siue necessitate guerrarum. et per hoc doceant quid agendum est. Item si parochiani excedunt in crapula et ludis prohibitis. et si libus specialiter in nocte natalis domini et alijs uigilijs sacris. et super his doceant. Amplius si sint alicubi in dei. uideat quod non seducant christianos. nec signis careant distinctis. et si uelint conuerti. non omnino spolientur suis rebus.

Amplius si in parochia sint domus religioſorum & hoſpitalia. fiat inquiſitio ſm ſtatuſ eorundē. & qualiter ſeruant vota ſua. ſpecialiter cōtinentie & paupertatis ſine appropriatione. quomodo curāt de paupibz & ſpecialiter in ſpūalibus. et ſi anteq̄ recipiant infirmi/ conſiteantur. quē admodū ſit in domo dei pariſius. Item ſi illic ſint monachi compatres. Si obligant eccleſias ſuas. et ſi ſic prohibeantur.

Rurſus applicet ſe viſitator per ſe vlt ſuos comites ad audiēdū conſeſſiōes diligenter et mozoſe/ tam magnorū q̄ paruorū/ modis idoneis. et ſm inſtructōes alibi memoratas. p̄ſertim q̄ ad peccata carnis/ q̄ difficili⁹ extrahūt. nam in hoc ſtabit fructus p̄cipaliſſim⁹ reformatōnis. ¶ Itē ſi ille q̄ deſeruit cure reſtus fuerit idoneus deſ ſibi bona p̄as ſup caſibz occultis reſeruatis. & p̄ſertim q̄ ſint repetita. & erga iuuenes & feminas. ¶ Item ſi nō reperiatur eſſe talis/ inſtituat in p̄miori loco vnus idone⁹ ſecularis/ vel religioſus/ tanq̄ penitentiari⁹/ ad quem poſſent remitti parochiani ſup talibz caſibus reſeruatis & ſup habendo cōſilio i' talibus dubijs cōſciētie. ¶ Itē de pbata aſpoſitōe remediorū p viſitantē expedit vt habeat & haberi faciat/ tractatōs breues. p parochias in vulgari de examinatōe cōſciētie. & de caſibus reſeruatis ad hos vlt ad illos. cū ſtatutis ſinodalibz abbreuiatis. p cognoscendo q̄ ſunt forme p̄ciſe ſacrorū. necnō de p̄ceptis dei. atq̄ ſimilibus. ¶ Itē pro tractādo certū & fructuoſum modū reſeruandū p̄cā. videt̄ primo q̄ nullus caſus debz reputari reſeruāt⁹ apd pueros & puellas iuniores. xiiij. annis p̄pter cauſas i' quadā quondā epiſtola notatas que incipit. Pontificali dignitari. ¶ Itē modus traditus in ſinodalibz dñi epi' Cameracenſi. videt̄ idone⁹ paucis additis aut remotis. Primo loq̄t̄ epi' ſic dicēs. Reſeruam⁹ nobis maiora peccata. videlicet p̄cā cōtra naturā in viris vltra. xx. ānos. homicidia. incendia. ſimonias. hereses. apoſtaſias ſacrilegiū vltra q̄draginta ſolidos. inceſtus cū patre matre filio. filia. ſozore. fratre. & cū religioſis mulieribz ac p̄feſſis. iniectōes violentas manuū in parentes ex deliberatōe factas. ſortilegia in ſacramētis. videlicet in euchariftia & chrifmate. oppreſſiōes paruulorū voluntarias &

procuratas. negligētias parentū in igne. vel aqua natos p̄dentū/ piuria ſolennia et fidei fractiōes ſolennes in terra noſtra. vtorū ſolenniū tranſgreſſiōes. maleficia impediētia coitū cōiugatorū. p̄curatiōes ſterilitatū vel abortiuorū/ p̄p̄inatōes veneni. magnas blaſphemias deo factas. caſus eorū q̄ falſificāt lras curie noſtre. vel abutunt̄ eiſdem. oēs excoicatiōes/ tā a nobis q̄ a canone lras. exceptis inferi⁹ noiatis et exp̄ſſis. & oia alia peccata/ iſtis grauioſa. ¶ Caſus penitentiā p̄ decanatus cōmiſſi. cōmittim⁹ penitentiarijs noſtris generalibus p̄ decanatus deputatis. Peccata p̄tra naturā in om̄i etate a mulieribus p̄petrata. & a viris infra. xx. annū pollutiōnes manuū in om̄i etate. piuria & fidei fractiōes que nō fuerūt fracte in curia noſtra vtorū nō ſolenniū tranſgreſſiōes. iniectiōnes manuū in parentes vbi nō fuit leſio grauis vel deliberatio. ſortilegia que nō ſunt de euchariftia vel chrifmate. iniectiōes manuū paruulorū in clericos vſq̄ ad. xx. annū oppreſſiōes puulorū nō voluntarias ſed caſuales. clandestinas nuptias. inceſtus. exceptis patre. matre. filio. filia. fratre. ſozore. om̄ia adulteria/ hoc ſaluo/ q̄ ſi clādeſtine nuptie inceſtus adulteria p̄ duos teſtes aut plures qui his interfuerint/ aut alias p̄ cōem famā vel infamiā p̄bati poſſint/ prius ſuper his eccleſie vlt noſtrā iurisdictionem exercentibus ſatisfaciant. ¶ Iniectiōnes manuū in clericum vel ſacerdotem. vbi nō eſt enormis leſio que tamen ſi probari poſſit (vt predictū eſt) prius eccleſie et leſo ſatisfaciat. ¶ Sacrilugia vſq̄ ad. xl. ſolidos. ita tamen q̄ debita ſi/ at reſtitutio eccleſie de eiſdem. Om̄ia peccata in quibus curati habent poteſtatem. Item reſtitutiōes incerte conuertende ad pios vſus. ¶ Caſus qui p̄ſbiteris parochianis curatis et eorum vices gerentes/ committūtur Inordinatus concubitus cum mulieribus. mollicies & peccata contra naturam in etate puerili/ in viris vſq̄ ad. ix. annum adulteria ex parte viri p̄oueniencia/ damnificatiōes et furta/ dummodo fiat reſtitutio eccleſie/ iniectiō leuis manuū in parentes/ ſacrilugia in rebus minimis et cōmunibus/ vbi non eſt horroz et turpitudō/ periuria p̄iuata in quibus nullus dānificatur. ſtuprū virginū abortus nō procurati ſed caſuales

De visitatione prelatorum

De casibus nobis aut penitentiariis nostris reservatis/curatis et eorum vices gerentibus/excepto mortis articulo aut alia manifesta necessitate/absolvere omnem interdicimus potestate. **S**acerdotes vero/confessiones mulierum cum quibus peccaverunt aut fautorum et mediatorum non audiant. donec saltem de peccatis inter eos/alios confessi fuerint competenter. et cessaverit infamia/si qua fuerit propter hoc contra eos. sed mittant eos ad honestos et idoneos confessores. Et ibidem notetur quod hic expediret in provincialibus esset maior autoritas collata a papa/circa ordinem casuum reservatorum/et irregularitatum/ut salubrius videretur.

Quero si talis visitatio de qua loquimur non fiat per parochias/videtur tamen ista diligentem esse interroganda sigillatim a quolibet curato et vicario eius/semper statum suum. et hoc dum venit ad sinodum episcopi et aliorum. et hoc vel publice vel ad partem vulgari lingua vel latina. putet expedientius vel utilius esse videbitur ad laudem scientium et nescientium verecundiam ac doctrinam. Item fieret talis examinatio de omnibus quod ad regimen curarum/piusque eis littere concederent. Item domini prelati et alii habentes iurisdictiones poterint facere speciales instructiones pro inquisitione facienda super abusibus quod dicunt fieri in curiis suis. ut sciant et videant. tamquam incipientes reformatores a seipso et a domo sua. Item notetur hic de iuramentis officiariorum requirendis et servandis quoniam ordinatum est quod multa facto iuraret. sed ferre nihil observat. Item de iuramento exacto ab illis quod questionatur. vel per impositiones a mercatoribus. quod tamen iuramento non stat. cum finis omnis controversie sit iuramentum secundum apostolum. Nam per ista gradus laqueus ad peritiam etiam publicam et solenniam procurat. Item de testamentis expediendis sine tali sumpta et tactu in iudicium graue animarum quod torquetur in purgatorio. Item de excoicationibus tam frequenter et leviter fulminatis a iure et iudice. Item si absoluat iudicialiter ab excoicatione profiteatur iterum sacramentaliter. quod sic oportet fieri. ut super his fiat declaratio per hoc sacrum concilium. iuxta institutiones olim et noviter venerabilem universitatem parisiensem. compositas. Et licet sententia excoicationis non ligat ut excoicatur vitetur nisi sit iudicialiter pronuntiatur esse talis. Item quod irregularitas non incurritur per excoicationem. nisi sit declarata per iudicem. et ita

de filiabus quod multos tollerent laicos animarum et inde melior ordo ierarchie civilis servaretur.

Item de promotoribus quod dum faciunt excoicationes iniustissimas nihil solvunt de expensis/nec puniunt. sed reportant salaria sua ab innocentibus absolutis diffamatis et exceptis.

Item de applicacione per emendas taxatorum in pios usus et publicos. quod aliter est scandalum contra prelatos in populo. Item ad evitandum notam vel spem simonie in omnibus ubi dantur pecunie ad ministrandum spiritualia sic sunt ordines. sepulture. baptismi. missae etc. Expediendum videretur et conformiter ad iura. aut quod nihil recipere. aut cum moderacione maioris. aut quod plus daretur spiritualia quam aliquid exigeretur vel recipere pale. sed postmodum querentur consueta. que si reuenerent contumaciter solui/seret tunc honesta actio contra tales. Item hoc esset interpretandum si iura olim tradita contra dantes aliquid in omni re spirituali/et in introitu religionis/sint in sua severitate seruanda. sicut apparet quod non. alioquin ferretur ecclesiasticorum cetus in damnationis statu esset. fiat igitur declaratio. Item in ministracione ordinum fiat diligentior inquisitio et observatio etatum institutorum per canones. et hoc per religiosos sicut per alios. Item idem si sint privilegiati. quia hic est laqueus formidabilis per prelatos et pro talibus ordinatis propter suspensionem et alias penas iuris vel propter defectum prelati in intentione. quia predicant publice/et intendunt tales ordinare. ut subdiaconus in. xxv. anno nedum propter scientiam sed etiam propter mores. Item quod non promoueamur sine certo et stabili titulo beneficii vel patrimonii sine fraude. Item sciant competenter loqui latinum et intelligere. Et videatur quod non sint ut sacerdotes in scandalum. et hoc proficeret ponere modum tot missis quas habere volunt in domibus suis communiter homines parvi status. Item denunciare recipientibus sacros ordines quod faciunt votum castitatis solenne ne putent se liberos ad fornicandum sicut farui quidam putant. Item contra predones et veratores terrarum ecclesie videretur procedendum per viam publice et pie predicacionis ad dominos. insinuando grauamina particulariter. et ostendendo pericula suarum animarum nisi videretur. et non dando onera denunciando curatis aut suis vicariis. quia nec audent nec possunt exequi

Item querat executio constitutiōis quā papa fecerat pro theologis. immo verius pro ecclesijs. vt scz in qualibet ecclesia cathedrali et collegiata notabiliter/ sit vna prebenda effecta in ppetuū pro vno theologo qui legere docere et predicare sit astrictus. Similiter prouidēdum esset abbatibus et monasterijs qd nō carerent viris doctis et eruditis etiam a puero/ meditari in lege domini die ac nocte quia in tali quidē de diuinis intelligerēt aut saperēt. **I**tem reformetur honestas in diuino officio et seruitio/ contra ludos fatuoz/ contumeliosos deo et ecclesie. et per excommunicatōem et priuatōem distributionū vel incarcerationē. **I**tem cōtra garrularōes indecoras in choro spe seruitij et sicut nonē constitutiones aut iam edite cōseruent. **I**tem deberet fieri specialis inq̄sitiō vt visitatō pro mendicantibus tam in facto sermonū confessionū q̄ aliorū. et specialiter q̄ eurent cōsortia feminaz in camerulis. et de tractōnes in sermonibus. et fabulas inuiles. et assertiones temerarias/ diffiniendo aliquid generaliter esse peccatū mortale vel non esse. Et querat. qualiter in pmissis se ingerūt. et si cōtra decretalem omnia vtriusq̄ sexus. Item querat de quibus peccatis remittūt ad penitentiarios. qz dicit qd aliqui absoluūt ab omnibus. **I**tem si ministrent sacramenta. phibita/ cōtra phibitionē iuris. si predicāt contra prelatos et sepulturas et decimas. si admittunt excommunicatos a iudicijs/ ad sua cōsortia in diuino officio seu seruitio et ceteros. sicut fertur ab aliquibus esse. **I**tem pro prioratibus desolatis/ vbi non sunt nisi vnus vel duo religiosi sepe in scandalū sui et aliorū. esset prouidēdū/ quia dū redeūt ad claustra/ turbant alios nec proficiūt. **I**tem de obseruatione benedictine pro monachis nigris et alijs videant illa que necessaria sunt/ declarent. **I**tem videat de modo conferēdi bene et libere beneficia in casu reductionis beneficiorū ad ordinarios et de reliq̄s cōsequētibz. **I**tem prouidēdū est in excessibus visitatiū plus sepe ad q̄stū et pompā et destructōem q̄ edificatiōem. et ordinem circa moderatā. **I**tem videatur de modo habendi certā contributiōem. p tota prouincia/ ad defendendū et prosequēdum ea que fuerūt ordinata. Et q̄ ipsa viriliter et prudenter exequātur/ vsq̄ ad ali

ud prouinciale conciliū et de triennio ad triennū fieri debet ex pena apposita vel ordinetur alia/ conseruet et declaretur. Similiter qui debent cōparere et qualiter. Item si expediat tres vel quatuor prouincias quandoq̄ cōuenire. Item si ordinetur cōformiter ad decretalem aliq̄ qui habeant inquirere reformanda p q̄libet diocesi. et referre auisamenta prouisionū decētiū/ in seq̄nti concilio. **I**tem fiat in qualibz diocesi monitio similis illi quā eps fecit parisiens. contra loquētes sub specie ioci cōtra fidē et sacramēta. vt scz audientes/ denūcient tales ep̄o loci vel officiali vel suo curato/ infra octo dies aut q̄ prior modo pot fieri. Et hic essent grauē cantilene eronee et lubricę contra honorē matrimonialis sacramti cōposite/ prudēter fm locoz et temporū et mox q̄litates. **H**ec in q̄ plus in modū cuiusdā mēozialis q̄doctrine subtilis notata sint. det autē in exequēdis sp̄s sui robur deus q̄ est benedictus in secula. Amen. **F**init

Bermo eiusdem in u

dominica. xix. post pentecosten de quatuor domibz. Et potest dici in dedicatōe ecclesie. **U**ade in domū tuā. Originalliter Math. ix. et Mar. ij. et recitatur in euāgelio dñice currentis. **E**t si hec xpi vox ad me traduci pot̄ q̄si me iubeat in domū regredi et increpans dicat. q̄re tu enarras iusticias meas et assumis testamentū meū p os tuū. Attamē qz sic op̄ est mouēdi audaciaz p̄stat palytic⁹ hodie a peccatis siml et morbo curat in illa quā ingressus fuerat xps domo. Sic agā. eo modo i domū vbi xps grabato proprie fragilitatis instrat⁹ plena fide deuoluat. q̄tin⁹ morbidā ipse palytic⁹ mee mētis eiciat. Et q̄ illa est xpi dom⁹ reuerendi p̄ces? Domus haud dubie de q̄ in hymno canit Dom⁹ pudici pectoris templū rep̄te fit dei Dom⁹ in sup quā p asilo et tutissimo oīm criminosoꝝ refugio xps in celo lōge p̄clariorē quā olim romul⁹ in latino p̄stituit. De asilo romuli florius in epitomate libro primo. **H**ec dom⁹ est ad quā te iubere Iesu p̄go/ in qua sanari custodiri q̄ cōfido/ ac p̄inde verbū tuū te consentiente grat⁹ eloqui/ ad quam cum gabriele nos omnes accedamus precor dicentes. **Aue Maria**